

Posudek na bakalářskou práci

Tereza Procházková, Der ostdeutsche Exodus in Prag 1989 und seine Reflexion in offiziellen Presse der DDR und ČSSR, Praha: IMS FSV UK 2011, 56 s.

Práce T. Procházkové je věnována útěku občanů NDR přes pražskou ambasádu SRN v roce 1989 a její reflexi v hlavních tiskových orgánech NDR, resp. ČSSR. Práce se dělí na celkem 5 částí - po úvodu následuje kapitola věnovaná „Charakteristice epochy: rok 1989“, dále kapitola zabývající se obecně osbázováním západoněmeckých diplomatických zastoupení občany NDR v 80. letech a nakonec kapitola věnovaná již přímo pražským událostem. Práce je ukončena kapitolou zabývající se reflexí pražských událostí v dobovém tisku. Kromě seznamu literatury obsahuje předkládaná práce i obrazovou přílohou.

Konečná podoba práce představuje ve srovnání s verzemi, které jsem měl k dispozici při její přípravě, nesporný pokrok. Autorce se podařilo vytvořit souvislý text, který v základních rysech splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Přesto zůstává i v této její konečné podobě několik problémů, které snižují její hodnotu a tím pádem nutně i její hodnocení. Odhlédneme-li od jazykové stránky (i ta však doznala jednoznačného zlepšení), některých překlepů atd. jedná se především o následující okruhy problémů:

1) Nejasná formulace úkolů práce: autorka již na s. 3 prohlašuje za cíl práce jednak „ilustraci atmosféry“ „jak je zachycena v očitých svědectví“ (druhým cílem pak má být reflexe událostí v dobovém tisku). Hned v následujícím odstavci však okruh otázek rozšiřuje i o průzkum motivace východoněmeckého exodu, postoj ČSSR k danému problému atd. Tato neujasněnost vlastního tématu práce se následně projevuje i v práci samotné, kde jsou tyto otázky a cíle práce zmíněny a řešeny spíše okrajově. Navíc onen prvně ohlášený cíl, směřující nejspíše k popisu „všedního dne“ uprchlíků v Praze na základě Oral History, se opírá pouze o svědectví dvou (!) přímých aktérů událostí (viz s. 7).

2) Práce se sekundární literaturou: jakkoli nelze od bakalářské práce požadovat podrobnou reflexi příslušného odborného diskurzu, zůstává i tak volba sekundární literatury až příliš omezená, a to zvláště tehdy, pokud - jak činí autorka - je ambicí vykreslit obecné souvislosti exodu (vnitropolitická, sociální a hospodářská situace Honeckerovy NDR) či celkově charakterizovat rok 1989. V obou případech by bylo možné - bez větší námahy - nalézt nejenom další, ale i relevantnější (německojazyčné) práce, než pouze Kowalczukovu knihu v prvním případě či článek Kockův v periodiku, které nelze zařadit mezi relevantní odborná historiografická periodika. V této souvislosti upozorníme i na nepřehledně sestavený seznam literatury, v němž se vedle sebe nachází jak literatura primární (dobové články v RP a ND), tak i literatura sekundární. Podobně nepřehledně však působí i úvod, v němž autorka ani fromulačně, ani graficky neodlišuje stanovení témat práce od reflexe příslušné literatury a pramenů (viz s. 4). Nedostatečná je také sekundární literatura v kapitole věnované tisku - autorka se v československém případě opírá pouze o bakalářskou práci. Rovněž v případě ND by bylo možné nalézt další sekundární literaturu.

3) Nejasné formulace: část těchto nejasností jde na vrub již zmíněné horší jazykové stránce práce (viz např. s. 11: „Durch die Anfang 1989 erreichte (!) ungarischen Reformen vertieft“)

sich die Zusammenarbeit...“), v řadě případů však svědčí i o neporozumění dané věci a pojmům či horší orientaci v historických souvislostech. Tak např. na s. 38 autorka v odstavci, v němž stručně shrnuje historii RP, píše, že po druhé světové válce a po „proměněné politické konstelaci“ (myslí se únor 1948?) se RP stalo „jediným oficiálním časopisem“ (!), a že se tento tiskový orgán KSČ proměnil na „komunistický (!) časopis“.

O již zmiňovaném neporozumění základním pojmům a zároveň o nedostatečném studiu relevantní sekundární literatury k Honeckerově epoše svědčí i závěrečné „vysvětlení“ motivace východoněmeckých uprchlíků: „Durch den durch Honecker eingesetzten politischen Diskurs (!) verschärften sich die Lebensbedingungen der DDR-Bürger, was sie zum Handeln zwang.“ (s. 47).

Zmínit je nutné i několik překlepů, z nichž za nejkurióznější považuji v práci napsané českou autorkou zkomolení jména B. Šmerala na „Semerala“ (s. 38).

4) Bohužel nepříliš přesvědčivě - protože spíše taxativně - působí závěrečná kapitola věnovaná způsobu, jakým o dané věci informoval dobový tisk. Ve srovnání s jinými bakalářskými pracemi ČNS, které se také zabývaly reflexí určité události v dobovém tisku, působí zpracování této otázky v práci T. Procházkové nejméně vydařeně. Autorka v podstatě přepisuje jednotlivé zprávy, cituje rozsáhle i zcela marginální části textu a její interpretační přístup a schopnost samostatného shrnutí kvantitativní i kvalitativní stránky dobového zpravodajství je velice omezená.

Z výše řečeného je patrné, že práce T. Procházkové se potýká s řadou problémů, jejichž úspěšné zvládnutí (formulace cílů práce, práce se sekundární literaturou, schopnost samostatné interpretace faktů, formulační a jazykové schopnosti...) je nutnou součástí vysokoškolské závěrečné práce. Vzhledem k tomu však, že v případě práce T. Procházkové došlo k jednoznačnému pozitivnímu posunu oproti jejím původním podobám, navrhuji práci hodnotit jako ještě **dobrou**.

Ota Konrád

Tachlovice, 15.8.2011